

MHBU190000021995 	नियमित दरखास्त २०००००४/२००९ शिवाजी मूरकूट विरूध्द शंकर मूरकूट
---	--

नि. क्र. १२८ खालील आदेश

०१. प्रस्तुतचा अर्ज हरकतदार श्रीकृष्ण शेळके व एकनाथ मूरकूट यांनी रे.द.मु क्र. ६३५/१९८८ मधील निकाल व हुकूमनाम्याची कारवाई ताबा वारंट हरकत अर्ज निकाली निघे पावेतो स्थगिती मिळण्यासाठी सादर केला आहे.

०२. हरकतदार यांचे थोडक्यात कथन असे की, हरकतदार यांनी दिवाणी न्यायधीश क. स्तर मेहकर यांनी दिलेला रे.द.मु. ६३५/१९८८ मध्ये दि. २२/११/१९९१ रोजी पारीत केलेला आदेश व हुकूमनाम्याविरूध्द सदरचा हरकत अर्ज सादर केला आहे. सदर न्यायनिर्णयाच्या अनुशंगाने प्रस्तुत न्यायालयात नियमित दरखास्त ४/२००९ प्रलंबित आहे व हुकूमनाम्याची अंमलबजावणी झाली नाही. तसेच हरकतदारांनी रे.द.मु ६३५/१९८८ च्या निकालाची व हुकूमनाम्याची नक्कल काढल्या असता. धनको(डी. एच.) यांच्या म्हणण्याप्रमाणे सर्वे नं. २४/२ हल्लीचा गट नं. ९६ मधील कोणत्या चतुःसिमेतील जमिनीचा खरेदीखतानुसार मालक आहेत. तसेच त्याच्या मालकीच्या जमिनीच्या चतुःसिमा कोणत्या आहेत हे धनको यांनी याच्या दाव्यात अथवा तथाकथित खरेदीखतामध्ये तसेच न्यायालयाच्या निकालात व हुकूमनाम्यात देखील उल्लेख केला नाही. तसेच सर्वे नं. २४/२ चे क्षेत्रफळ जास्त असून मुळ मालकाची जमीन जास्त होती. त्याच प्रमाणे मुळ मालकाने व त्यांचे वारसदारांनी सर्वे नं. २४/२ मधील ब-याच जमिनी विक्री केल्या असून हरकतदारांनी घेतलेल्या वादजमिनी सदर गट नं. ९६ मधील आहेत.

०३. धनको (डी. एच.) यांनी रे.द.मु ६३५/१९८८ च्या हुकूमनाम्यानुसार असलेल्या अंमलबजावणी कारवाई मध्ये डी.एच. याने विकत घेतलेल्या जमिनीच्या चतुःसिमा

कोणत्या आहेत हे जाहिर होत नाही व तसा आदेश होत नाही, तो पावेतो सदर आदेशानुसार अंमलबजावणी करणे चुकीची व बेकायदेशीर होईल. तसेच हरकतदाराची मालकीची वादविषय शेतजमीन कारवाई दरम्यान धनकोला ताब्यात दिली गेली तर हरकतदाराच्या कायदेशीर न्यायहक्कास बाधा पोहचेल हरकतदार हे बोनाफाईड परचेसर असून त्यांचे कधीही पैशाचे स्वरूपात भरून न येणारे नुकसान होईल. प्रस्तुत दरखास्त नुसार रे.द.मु. ६३५/१९८८ ची अंमलबजावणी होई पावेतो धनको यांची खरेदीखतानुसार विकत घेतलेल्या जमिनीच्या कोणत्या चतुःसिमा आहेत हे निश्चित व जाहिर होत नाही व तसा हुकूमनामा होत नाही तोपावेतो प्रस्तुत अंमलबजावणी व ताबे वारंटची कारवाई स्थगित होण्यासाठी, हरकतदाराची वादमिळकतीवरील मालकी जाहिर होण्यासाठी रे.द.मु. ६३५/१९८८ मधील निकाल हुकूमनामा रद्द होण्यासाठी हरकत दाखल केलेली आहे.

०४. सदर हरकतीस निकाली काढण्याकरीता बराच विलंब आहे. त्यामुळे हरकतदारांनी असे नमूद केले की, रे.द.मु. ६३५/१९८८ ची अंमलबजावणी होईपावेतो धनको यांची खरेदीनुसार विकत घेतलेल्या जमिनीच्या कोणत्या चतुःसिमा आहेत. हे निश्चित जाहिर होत नाही व तसा हुकूमनामा होत नाही, तोपावेतो प्रस्तुत अंमलबजावणी व ताबे वॉरंटची कारवाई स्थगित होणे आवश्यक आहे त्यामुळे त्यांनी अशी विनंती केली की, हरकतदारांचा स्थगितीचा अर्ज मंजूर करण्यात यावा.

०५. गैर हरकतदार (मुळ धनको डी.एच.) यांनी त्यांचे म्हणणे नि. क्र. १२८ च्या अनुषंगाने नि. क्र. १३२ वरती सादर केले आहे. त्यांनी हरकतदाराच्या अर्जामधील मजकुर नाकबुल असल्याचे नमूद केले. तसेच सदरची हरकत ही कायद्याच्या अनुषंगाने प्रतिपालनिय नाही असे नमूद केले. त्यांनी असे नमूद केले की, सदर हरकत ही हरकतदाराने ऋणको (जे.डी.) यांच्या संगणमताने हेतुपुरस्कर हुकूमनाम्याची अंमलबजावणी लांबविण्याच्या उद्देशाने सदर अर्ज हा दाखल केला आहे. हरकतदार हे बोनाफाईड परचेसर नाहीत. डोरव्ही गाव हे लहान आहे, त्याची लोकसंख्या ही १००० ते १५०० आहे. गावातील प्रत्येक व्यक्तीला दरखास्तची माहिती आहे. गावातील दहा लोकांना दरखास्तच्या नोटीसा दिल्या आहे. ताबा

द्यावा लागेल ही माहिती ऋणको (जे.डी.) यांना माहिती असल्याने ते तथाकथीत पोकळ बिनभरवशाचे खरेदीखत करून हरकत अर्जदाराच्या माध्यमातून सदर अर्ज हा संगणमताने करण्यात आला आहे. हरकतदाराच्या ताब्यात जमीन नाही. हरकतदाराचे ऋणको (जे.डी.) यांचे घनिष्ठ संबंध आहेत. सदरचा अर्ज हा सादर केला आहे, त्यामुळे तो खारीज होण्यास पात्र आहे.

०६. हरकत अर्जदाराला सदर दरखास्तचे व निकालाची पुर्वीपासून माहिती होती. ऋणको (जे.डी.) यांना मदत करण्याच्या उद्देशाने त्यांनी सदर अर्ज दाखल केला आहे. खरेदीचा व्यवहार ऋणको (जे.डी.) यांना करता येत नाही. सदरचा व्यवहार हा कायदेशीर नाही, त्यामुळे हुकुमनामा अंमलबजावणीस स्थगिती देता येणार नाही. तसेच हुकुमनाम्यामध्ये धनको (डी.एच) यांनी मौजे डोरव्ही येथील गट नंबर ९६ मधील उत्तरेकडील ३ हेक्टर ९१ आर जमीन धनको (डी.एच) यांच्या ताब्यात देण्यात यावी असे नमुद केले आहे. त्यामुळे चतुःसिमेचा बोध होत नाही, हे हरकतदाराने खोटे नमुद केले आहे. तसेच सदर दरखास्त ही प्रलंबित रहावी या उद्देशाने सदरचा अर्ज हा सादर केला आहे. त्यामुळे सदरचा अर्ज हा प्रतिपालनिय नाही तो खारीज होण्यास पात्र आहे. तसेच त्यांनी असे नमुद केले की, पिकाची नुकसान भरपाई वसुलीची दरखास्त प्रकरण प्रलंबित आहे, त्यामध्ये आदेश २१ नियम ४३ प्रमाणे जप्ती करण्याकरीता व रक्कम वसूल होऊन मिळण्याकरीता बेलीफ हे धनंजय एकनाथ मुरकुट यांच्या घरी जप्ती वारंट घेवून गेले होते. डोरव्ही हे लहान गाव असल्याने सदर दरखास्तची माहिती सर्वांना होती व धनंजय एकनाथ मुरकुट याने संगणमताने हरकत अर्जदाराची हरकत दाखल केली आहे, त्यामुळे सदर हरकत ही खारीज होण्यास पात्र आहे.

०७. निशाणी क्र. १२८ च्या अनुषंगाने गैरहरकतदार यांना नोटीसेस काढल्या. गैरहरकतदार विष्णु मुरकुट, मथुराबाई मुरकुट, शालीकराम भुतेकर, भिकुबाई मुरकुट, सागर मुरकुट हे त्यांच्या विधिज्ञांमार्फत हजर झाले, परंतु त्यांनी त्यांचे म्हणणे सादर केले नाही, त्यामुळे न्यायालयाने सदर अर्ज हा विना म्हणणे पुढे चालविला, तसेच इतर हरकतदारांना नोटीसेस लागून त्यांनी त्यांचे म्हणणे सादर केले नाही, त्यामुळे सदर हरकत ही त्यांच्याविरुद्ध एकतर्फी चालविण्यात येत आहे.

०८. हरकतीच्या अनुषंगाने खालील विचाराधीन प्रश्न उपस्थित होत आहेत व मी त्याचे निष्कर्ष खालीलप्रमाणे नोंदवित आहे.

अ. क्र.	विचाराधीन प्रश्न	निष्कर्ष
१.	प्रस्तुतचा स्थगितीचा अर्ज मंजूर होण्यास पात्र आहे का ?	नाही
२.	आदेश काय ?	अंतिम आदेशाप्रमाणे

०९. अभिलेखाचे अवलोकन केले, गैरहरकतदार शिवाजी मुरकुट यांच्या विधिज्ञांचे म्हणणे ऐकले. तसेच हरकतदार यांचा अर्ज हाच त्यांचा युक्तिवाद म्हणून समजण्यात येत आहे. तसेच गैरअर्जदार क्र. १ शिवाजी मुरकुट यांचे विधिज्ञ श्री. जी.पी.भाला यांनी सविस्तर युक्तिवाद सादर केला. तसेच गैरहरकतदार क्र. २ ते १० यांच्याविरुद्ध न्यायालयाने विना म्हणणे व एकतर्फी आदेश पारीत करून सदर अर्ज पुढे चालविला.

कारणमिमांसा

विचाराधीन प्रश्न क्र. १ बाबत :-

१०. अभिलेखाचे अवलोकन केले असता, असे दिसून येते की, मुळ वादी शिवाजी मुरकुट यांनी प्रतिवादी शंकर आश्रुबा मुरकुट यांच्याविरुद्ध दि. २२/११/१९९१ रोजीचा न्यायनिर्णय हुकुमनाम्याची अंमलबजावणी होण्याकरीता सदर दरखास्त दाखल केली आहे. सदर दरखास्त मध्ये जजमेंट डेटर यांनी बऱ्याच लोकांना गट नंबर ९६ मधील शेतजमीन विक्री केल्याचे दिसून येते. तसेच धनंजय एकनाथ मुरकुट याचेसुद्धा दरखास्तमध्ये नाव आहे. जजमेंट डेटर विष्णू मुरकुट यांनी शिवाजी मुरकुट यांच्याविरुद्ध माननिय बॉम्बे हाय कोर्ट बेंच नागपुर यांच्या विरुद्ध रिव्हीजन अर्ज दाखल केला होता. माननीय बॉम्बे उच्च न्यायालय यांचे खंडपीठ यांनी सदरची रिव्हीजन नामंजूर केली होती. तसेच न्यायालयाने वेळोवेळी डिक््री होल्डर यांना आदेश २१ नियम ३५ दिवाणी प्रक्रिया संहितेप्रमाणे ताबा वारंट जारी केला होता. तसेच सदर दरखास्त ही १९९१ सालची आहे.

११. हरकतदार यांनी त्यांच्या अर्जांमध्ये असे नमूद केले की, दिनांक २२/११/१९९१ चा न्यायनिर्णय व हुकुमनामा रद्द करण्यासाठी विनंती केली. सदर हरकतदाराने घेतलेली हरकत ही प्रतिपालनिय नाही. धनंजय एकनाथ मुरकूट याने हरकतदार श्रीकृष्ण शेळके व एकनाथ मुरकूट यांना दि. २१/०१/२०२५ रोजी गट नं. ९६ मधील २०-२० आर शेतजमीन खरेदीखताने विक्री केली आहे. सदर खरेदीखत हे दरखास्त प्रलंबित असतांना केले आहे. ऋणको धनंजय मुरकूट याला दरखास्त बाबत माहिती असतांना सुध्दा त्याने हरकतदार यांना गट नं. ९६ मधील २०-२० आर शेतजमीन खरेदीखताने विक्री केली आहे. आदेश २१ नियम १०२ प्रमाणे सदरचा खरेदीखताचा व्यवहार हा लीस पेंडन्स या तत्वाप्रमाणे लागू पडतो. त्यामुळे हरकतदार हे बोनाफाईड परचेसर आहे असे म्हणता येणार नाही. हरकतदार व धनंजय मुरकूट हे एकाच गाव डोरव्ही चे रहिवासी आहेत. त्यामुळे हरकतदार यांना बोनाफाईड परचेसर म्हणता येणार नाही. तसेच हरकतदारांना कोणतीही संपत्ती विकत घेण्यापुर्वी त्यानुसार शहानिषा व पडताळणी करणे आवश्यक आहे. परंतु हरकतदारांनी ऋणको धनंजय मुरकूट यांच्या कडून सदर वादातील गट नं. ९६ मधील शेतजमीन विकत घेतली आहे. तसेच आदेश २१ नियम १०२ लिस पेंडन्स या तत्वाला बाधा पोहचते. त्यामुळे हरकतदार हे बोनाफाईड परचेसर आहेत हे म्हणता येणार नाहीत.

१२. धनको शिवाजी मुरकूट यांनी न्यायनिर्णयाप्रमाणे गट नं. ९६ च्या उत्तरेकडील ३ हे. ९१ आर या जमिनीचा ताबा धनको शिवाजी मुरकूट यांना न्यायनिर्णयाप्रमाणे देण्याचे नमूद केले आहे. त्यामुळे धनको यांनी न्यायनिर्णयामध्ये चतुःसिमा नमूद केल्या नाहीत असे म्हणता येणार नाही. त्यामुळे हरकतदार यांना न्यायनिर्णयास स्थगिती देणे योग्य होणार नाही.

१३. तसेच मा. सोवच्च न्यायालय यांनी **उषा सिन्हा विरुद्ध दिना राम (२००८) ७ सुप्रीम कोर्ट केसेस १४४** या न्यायार्णियामध्ये मा. सर्वोच्च न्यायालय यांनी असे नमूद केले की, लिस पेंडन्स चे तत्त्वानुसार ऋणको यांनी वादातील जमिन दरखास्त प्रलंबित असताना विक्री केली असेल तर, विकत घेणार व्यक्ती याला कोणाताही स्वतंत्र अडथळा किंवा हरकत दाखल

करण्याचा अधिकार ऐणार नाही. असे मा. सर्वोच्च न्यायालय यांनी या न्यायनिर्णया मध्ये नमुद केले.

१४. प्रस्तुत दरखास्तमध्ये ऋणको धनंजय मुरकूट याने हरकतदार यांना सदर वादातील जमीन दरखास्त प्रलंबित असतांना विक्री केल्याने हरकतदार यांना वादातील जमीनीवरती हरकत अडथळा करण्याचा कोणताही अधिकार येत नाही. तसेच हरकतदार यांनी वादातील जमीन ही दरखास्त प्रलंबित असतांना विकत घेतली आहे. त्यामुळे हरकतदार लिस पेंडन्स आदेश २१ नियम १०२ प्रमाणे लिस पेंडन्स चे तत्व लागू होते. तसेच हरकतदार यांना बोनाफाईड परचेसर म्हणता येणार नाही. त्यामुळे हरकतदार यांना दरखास्तीस स्थगिती देता येणार नाही. त्यामुळे मी विचाराधीन प्रश्न क्र. १ चे उत्तर नकारार्थी नोंदवत आहेत व खालील आदेश पारीत करण्यात येत आहे.

आदेश

०१. सदरचा नि. क्र. १२८ हा नामंजूर करण्यात येतो

दिनांक: १६/०२/२०२६

स्थळ : सिंदखेड राजा

(प्रफुल बी. तेलगोटे)

सह-दिवाणी न्यायाधीश, क-स्तर,

सिंदखेड राजा